

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

381. Het Indianenmeisje. — 382. Het Spookschip. — 383. De Pleks van Dandeloop. — 384. De Gevangene op het eiland. — 385. Een avontuur aan de grens. — 386. Hoe Pol renner werd. — 387. De Booze Heer. — 388. Vuurtoren van het eiland Rona. — 389. Een jongen in den Boerenkrijg. — 390. De Page van Graaf Egmont. — 392. Een Harde Les. — 393. De vlucht van de kernis. — 394. Een Vlaamsche cow-boy. — 395. Het Bloemenmeisje. — 396. De Slaven van Oostende. — 397. Een Smokkelaar aan de Leie. — 398. Een Redder in den nood. — 399. Het Geheimzinnig Huis. — 400. Uit Droevige dagen. — 401. Het spook op de spoorbaan. — 402. Avonturen met een Hoed. — 403. Een Woelig Leven. — 404. De Geheimzinnige Kruisvaarder. — 405. De avonturen van een Hovenier. — 406. Een bange Vlucht. — 407. De nieuwe Kasteelheer. — 408. De jonge Landlooper. — 409. De Twee Kameraden. — 410. De Spion. — 411. De dochter van den Visscher. — 412. De dochter van den Bezembinder. — 413. Een Huichelaar. — 414. De Erkentelijke Indianenhoofdman. — 415. Onvergetelijke Avonturen. — 416. Een vreemde Nacht. — 417. De Hoeve bij de Duinen. — 418. Leo op de kostschool. — 419. De moedige Padvinder. — 420. De Dragonder van het Uilenhof. — 421. De strijd tegen de slavernij. — 422. De jonge Alpengids. — 423. Het onverwachte Erfdeel. — 424. De verijdelde Diefstal. — 425. Op het eenzame Eiland. — 426. In den Sneeuwstorm. — 427. Sinterklaas in den Woonwagen. — 428. Het vuur in den nacht. Een moedige Knaap. — 429. Het Kerstfeest der Schipbreukelingen. — 430. Voor het Recht. — 431. Het spook van Sylt. — 432. De dappere Kasteelknaap. — 433. In Duizend Vreezen. — 434. De Toovenares van Diksmuide. — 435. Acht maanden op een onbewoond eiland. — 436. Ontmaskerd. — 437. Een gestoorde Nacht. — 438. De Stem aan de deur. — 439. Het Geheimzinnig bedrijf. — 440. De Smokkelaars van Blankenberghe. — 441. Een drama aan de grens. — 442. Een Godsoordeel. — 443. De verrader. — 444. Zigeuners op 't dorp. — 445. Een Rakker. — 446. De dochter van den Indianenhoofdman. — 447. De Smokkelbende. — 448. Het verlaten Schip. — 449. De Werklooze. — 450. De Avonturen in de Hooglanden. — 451. De Gestoorde Zesdagenkoers. — 452. Uit een gezin. — 453. Een Smokkelavontuur. — 455. De Weezen van de Beukenharst. — 456. Kars, de Herdershond. — 457. Een angstige Tocht. — 458. De verkleede Krijgsmann. — 459. De Heldin van Maastricht.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

PRIJS: 60 CENTIEMEN

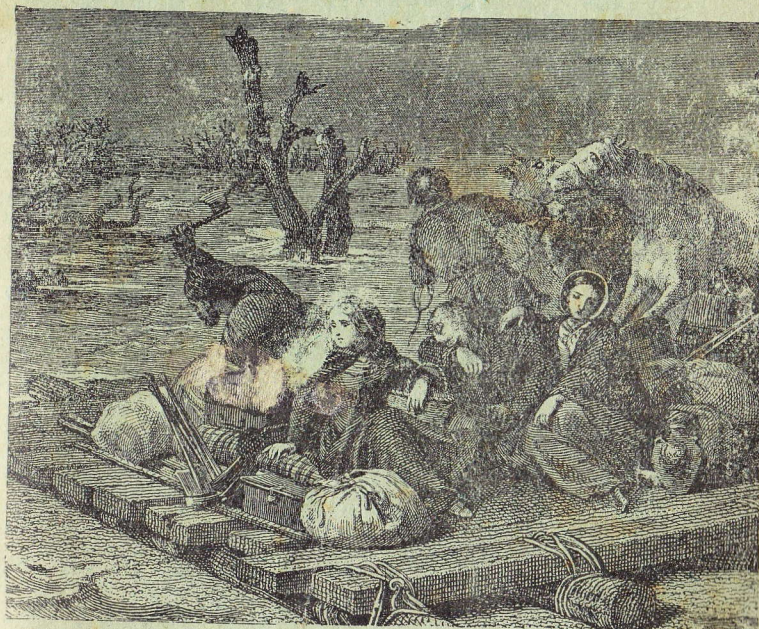
UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

Nr 472.

A. HANS.

De Zwarte Vrouw uit den Polder



Uitgave A. Hans-Van der Meulen, Contich.

DE ZWARTE VROUW UIT DEN POLDER

I.

Het was een warme Julidag in het jaar 1794. De velden van het vrije en het land van Kadzand, tusschen Brugge en de Schelde, prijkten met prachtige oogsten. De landbouwer Willem Ottevare uit den Wulpenpolder bij Kadzand zuchtte echter, toen hij van een hoogen dijk naar zijn werklieden keek, die erwten op wagens laadden, om ze naar de groote, zwarte schuur der statige boerderij te voeren.

Ja, de oogst was overvloedig, maar wie zou er de waarde van betalen ? Niemand ! Het was een slechte tijd, krisis, zooals men nu zou zeggen.

In Frankrijk had men oproer gemaakt, den koning onthoofd en veel heeren en ook eenvoudige burgers op het schavot gebracht. 't Is waar dat het volk er lang verdrukt was geworden. De nieuwe regeering beweerde dat er nu vrijheid heerschte. En ze wilde door haar legers die vrijheid ook in andere landen brengen, waar eveneens ontevreden waren, die de Franschen als redders zouden begroeten. België was reeds door de Franschen

veroverd. Er heerschte overal onrust. De nieuwe vrienden eischten geld en goederen. Handel en nijverheid kwijnden. En zoo wist baas Ottevere van Kadzand, dat hij zijn oogsten niet aan kooplieden van Brugge of Gent zou kunnen verkopen. Kadzand lag in Nederland, even over de grens, maar dreef veel handel met West- en Oost-Vlaanderen. En de Franschen waren ook voornemens in Nederland baas te komen spelen.

Een rijtuig naderde over den aardeweg tusschen de akkers. Twee heeren stegen uit.

— Baron d'Ablaing en generaal van der Duyn, de commandant van Suis, mompelde de landbouwer.

De baron wenkte hem. Ottevere verliet den dijk en met den ronden, lagen hoed in de hand bleef hij eerbiedig voor de twee edelen staan. Baron d'Ablaing was de heer van het hof van Kadzand en bezat hier veel goederen. Van der Duyn voerde het bevel over de soldaten te Sluis, dat toen een vesting was.

— Wel, Ottevere, we wilden u juist eens spreken, zei de baron. We hebben slecht nieuws. Fransche benden liggen bij Eekloo en we weten dat ze het op ons landje gemunt hebben. We zijn overtuigd, dat de kerels het hoofd zullen stooten voor Sluis.

— Er wacht hun daar een warme ontvangst, zei generaal Van der Duyn. Maar ik moet op de

trouw en de hulp van het landvolk kunnen rekenen. Als Sluis door de Franschen belegerd wordt, krijgen we bijstand van verder uit Nederland en ik voorzie, dat er dan krijgsvolk zal landen hier aan de kust. We moeten dus iemand hebben die bij de zee woont en tot wien we boden kunnen zenden of, die, zoo noodig ons te Sluis inlichtingen bezorgt. Als de stad omsingeld is, kan er niemand in of uit. Maar het is altijd mogelijk berichten te sturen met duiven.

— En Ottevere, toen de generaal mij naar een goeden vaderlander in het land van Kadzand vroeg, heb ik aan u gedacht, hernam de baron, die eigenlijk Ablaing van Moersbergen heette en ook al generaal was.

— Ik ben tot uw dienst, zei de landbouwer zonder aarzelen.

— Dat wist ik, hernam de baron.

— Dus mag ik op u rekenen ? vroeg Van der Duyn.

— Vast en zeker, generaal !

— Ik dank u. Ge neemt een voorname taak op u... Maar het vaderland zal u dankbaar zijn.

— Ik doe mijn plicht. We kunnen die Franschen best missen.... Wat zou het zijn, als die vreemdelingen ons graan, onze erwten, ons vee en ons geld komen opeischen. En wij willen geen Franschen worden, maar Zeeuwsch-Vlamingen en

Nederlanders blijven. Rare vrijheid, welke ze schenken !

— Zoo is het, hernam Van der Duyn. Maar niet allen spreken als gij.

— Ik weet het. Er zijn ook in onze streek ontevredenen, die altijd schelden op de landbouwers en de heeren en meenen, dat de gebraden ganzen in hun mond zullen vliegen, als de Franschen hier meester spelen !

— Ge zult ook moeten letten op allerlei spionnen, die gereed zullen zijn, de vreemde legers den weg te wijzen, zei Van der Duyn.

— Ik zal waakzaam zijn, beloofde Ottevere. En ik ken andere landbouwers die me gaarne zullen helpen, hier en aan Retranchement.

— Ik heb den rechten man gevonden, sprak de kommandant van Sluis tevreden.

Hij en de baron bleven nog een tijd met Ottevere praten. Dan reden ze terug.

Van het duin kon men in de verte een toren met vijf spitsen zien. Die was het belfort der kleine stad Sluis, dat door wallen en grachten omgeven was, poorten bezat en door het Zwin met de zee in gemeenschap stond. Het Zwin was echter door zandbanken zoo ondiep en gevaarlijk geworden, dat kleine schepen slechts met moeite de haven van Sluis konden bereiken. Och, wat zouden ze er ook doen ? De handel lag stil... al vele jaren trouwens, eigenlijk reeds eeuwen. De groote pakhui-

zen uit vroegeren tijd stonden leeg. Nijverheid kende men er niet. Er woonden wel veel rijke families, maar ook veel arme lieden.

— Zal Sluis weer al de ellende van een beleg moeten doorstaan ? zei Ottevere medelijdend. Moet het er weer kanonballen en kogels regenen ? Arme burgers !

De landbouwer ging nu bij zijn werklieden op op het veld.

De erwten zijn zoo droog als kurk, baas, zei Marinus, de bovenknecht.

— Ja, maar wie zal ze opeten ? De Franschen misschien. Hun legers liggen bij Eekloo en schijnen naar hier te willen afzakken.

Mannen en vrouwen, jongens en meisjes keken hun meesters nieuwsgierig aan. Ze hadden het natuurlijk wel gezien dat de baas met twee voorname heeren stond te spreken. Van hen zou hij dus het nieuws weten.

— Wel ja, vervolgde Ottevere, de Franschen willen hier bij ons ook baas spelen, zooals ze het al te Brugge en Gent en in heel België doen. En ze zijn klaar om binnen te stappen.

Niet allen keken verschrikt. Een der jongere werklieden, Kees Portaal, had integendeel een glimlach om zijn mond. En zijn oogjes flikkerden.

Ottevere vertelde dat de Franschen dan toch zouden moeten afrekenen met de soldaten te Sluis.

Hij verzweeg echter, wat de baron en de kommandant hem opgedragen hadden. Hij kon al zijn arbeiders niet vertrouwen.

— Weeral eens oorlog, bromde Marinus, de opperknecht. 't Zal er dan lief uit zien, dezen Winter !

— Maar de vreemden zijn nog niet de baas, hernam de landbouwer. Ha, ze willen ons de vrijheid brengen, ja, de vrijheid om alles uit onze schuren weg te nemen en hun handen in onze beurs te steken. We zijn vrij genoeg.

Ottevare gaf nog eenige bevelen aan Marinus en ging toen naar huis.

— Wel, zoo, we krijgen de Franschen hier ! sprak een der vrouwen. Mogen we dan nooit in vrede leven ?

— Zijt ge nu zoo gelukkig ? vroeg Kees Portaal, die zooeven het nieuws met genoeg vernoemen had. O, ja, dat die heeren van daar straks met goud op hun jas de Franschen buiten willen houden, begrijp ik heel goed. Als onze bevrijders komen is het met de macht van die groote koppen gedaan !

— En noemt gij de Franschen onze verlossers ? riep Marinus uit.

— Ja. Ze brengen vrijheid, gelijkheid en broederschap.

— Met hun mond !

— Wacht maar ! zei Kees. Er zal veel veran-

deren ! Wat betaalt de baas ons voor heele dagen wroeten en slaven ? Hij is rijk en wij weten 's Winters niet, hoe aan den kost te komen.

— Dat is wel zoo ! stemde een der vrouwen toe. Ik, met mijn zes kleine kinderen, zie den Winter tegemoet als een spook.

— Voor de heeren moeten we springen, hernam Kees. Zij zeggen, wie er ons zal regeeren. Wij mogen geen woordje meespreken, maar moeten ons lichaam afdraaien om hen vet te mesten. Die twee daar reden in een prachtige koets. Als ze straks thuis komen, staat de tafel gedekt met fijn vleesch en al wat ze lusten. Wij kunnen een rogen boterham binnen spelen, met een beetje vet, als we het hebben.

— Ik zeg niet, dat alles in orde is, sprak Marinus. Maar zullen de Franschen het veranderen ?

— Ja, beweerde Kees. Waar zij regeeren, zijn alle menschen gelijk. Ze zullen het land, de hoeven, de beesten, het graan en het geld van de rijken afnemen en het onder de armen verdeelen. Daarvoor hebben ze in hun land revolutie gemaakt. Hier zijn we nog slaven, als de baas me straks uitscheldt voor alles, wat leelijk is, moet ik nog « dank u » zeggen en blij zijn, dat ik voor hem werken mag. Anders heb ik geen eten.

— We kennen dien praat, hernam Marinus. Zeker, er is veel te verbeteren, maar ik verwacht het niet van revolutie Wij allen, die werken, moes-

ten meer eensgezind zijn en dan konden we aan onze heeren verbeteringen vragen.

— En als antwoord allerlei verwijtingen naar onzen kop krijgen ! spotte Kees Portaal.

— Zoudt ge dan met uw revolutie willen, dat ze hier ook de heeren vermoorden als in Frankrijk ? snauwde Marinus.

— O, voor mijn part, mogen ze er gerust een hoop een kopje kleiner maken !

— Onzen baas ook ?

— Ik noem geen namen...

— Ottevare kan wel eens driftig uitschieten, maar hij is toch een goed meester. Zijn dochters bezoeken in den Winter de armen.

— Er moesten geen armen zijn ! riep Kees uit. Maar gij zijt een domkop. Ge begrijpt geen lor van den nieuwen tijd. Laat de Franschen maar komen ! Sluis zal ze waarachtig niet tegen houden met een paar oude kanonnen.

— En laad nu de erwten op ! beval Marinus. Zoo lang de Franschen hier nog niet zijn, doet ge wat ik u zeg !

— Loop naar de maan ! schreeuwde Kees kwaad.

Hij smeedt zijn vork neer en zei, dat hij geen hand meer uitstak. Laidbouwers waren ook tirannen. De jongen liep heen over den akker. Hij had als een ingeving gekregen. Hij zou naar de kanten van Eekloo gaan en de Franschen zijn diensten

aanbieden als wegwijzer. Hij kon dan zelf een postje krijgen en mee baas spelen in de eigen streck, en naar hartelust plunderen.

Kees Portaal begaf zich naar zijn huisje, achter een binnendijk. Hij had geen vader meer en woonde er alleen met zijn moeder. Deze was voor de deur aan het wasschen.

— Nu al terug vroeg ze verbaasd.

— Ik werk niet meer ! De Franschen komen.

De weduwe Portaal keek haar zoon aan. Haar voorhoofd was door zorgen gerimpeld. Al vroeg had deze vrouw haar man verloren. Kees was toen zes jaar. Er waren nog twee kleine kinderen. Ze moest voor allen den kost verdienen en men betaalde kleine dagloonen. De twee jongsten sterven kort na elkaar. En nu hield de moeder zielsveel van Kees. Ze had hem zelfs al wat bedorven. De achttien jarige zoon kon soms zeer brutaal zijn.

— De Franschen komen, zei Kees, en hij deelde mee, wat hij van Ottevare gehoord had.

— Er breekt een betere tijd aan, voorspelde hij. 't Is uit met de baasspelerij der heeren. En ik ga nu naar Eekloo !

— Wat hebt ge daar uit te voeren ?

— Dat vertel ik aan niemand. Wacht maar moeder, ge zult ook nog wel eens in een koets rijden, gelijk de barones. Alleen domooren begrijpen den nieuwen tijd niet.

— En ge hebt uw werk bij Ottevere laten staan ?

— Ja, dat hij zelf zijn oogst binnen haalt...!

Kees liep naar binnen ; hij deed zijn Zondagsche kleeren aan.

— Maar wie heeft er nu uw hoofd gek gemaakt ? vroeg zijn moeder angstig

— Gek ? Zij, die nog voor de heeren springen. zijn gek ! Luister eens, ik blijf misschien een paar dagen weg. Wees dan niet ongerust.

— Wat wilt ge te Eekloo doen ?

— Dat zult ge later hooren !

— Kees, keer naar uw werk terug. Haal geen dwaasheden uit ! En loop de Franschen niet in de armen. O, het deugt niet, waar er gevochten wordt ! Moesten ze u dood schieten, dan stond ik alleen in de wereld !

— Vertrouw op mij ! 't Zal rap uit zijn met uw slaven en slooven ! Tot ziens, moeder ! Wees maar niet bang !

De jonkman trok vlug heen. Hij luisterde niet meer naar zijn moeder, die hem terug riep.

— O, wat beteekent dat nu ? Wil die eigenzinnige knaap ook soldaat worden ? kloeg vrouw Portaal.

Maar ze kon haar zoon niet dwingen thuis te blijven.

Baas Ottevere kwam op zijn groote hoeve, door zwaar geboomte omgeven. Hij had geen vrouw meer ; maar twee flinke, groote dochters, Betje en Sara, zorgden uitstekend voor het huishouden.

Ottevere vertelde aan de meisjes, welk een taak men hem opgedragen had.

— Nu ga ik dadelijk naar oom Durendal te Retranchement, vervolgde hij. Die zal me ook helpen en aan het Zwin de wacht houden.

Baas Durendal was een broer van zijn overleden vrouw. Zoo wilde de landbouwer ernstig zijn plicht doen. Hij was geen tiran, doch een trouw onderdaan van zijn land.

Baas Ottevere verkleedde zich en spande zijn karretje in. Dan reed hij weg. Pas tegen den avond keerde hij terug.

De werklieden hadden juist gegeten. Marinus, de opperknecht vertelde den baas, wat er met Kees Portaal was gebeurd.

— Zoo heeft die eeuwige zwartkijker zijn werk laten staan ? bromde Ottevere. Ik heb medelijden met zijn moeder en daarom zal ik nog eens met den driftkop gaan praten, en probeeren hem te kalmeeren. Als hij niet wil werken, raakt zijn moeder in de ergste ellende. Het arm mensch is al ziekelijk.

Na het avondeten begaf Ottevere zich naar het huisje van vrouw Portaal. De weduwe zat bedrukt in het keukentje, waar het reeds schemerde.

— O, baas, zijt gij daar nog ? riep ze uit, toen de landbouwer voor de openstaande deur verscheen.

— Ja. Weet ge al, dat Kees bij me weggelopen is ?

— O, ja, hij heeft het me zelf gezegd.

— Ik zou nog eens met hem willen spreken.

— Maar hij is niet hier... hij zei, dat hij naar Eekloo moest.

— Naar Eekloo ! En waarom ?

— Hij zou het me later vertellen. O, ik weet niet, wat hij in het schild voert. Hij praatte over de Franschen dat ze hier zouden komen, en er betere tijden aanbraken... en dat ik dan in een koets mocht rijden, en al zulk een onzin meer. En nu zit ik hier angstig. Kees zei, dat hij wel een paar dagen zou weg blijven.

— De jongen is altijd eigenzinnig geweest, maar nu zou hij wel eens in het ongeluk kunnen loopen, meende Ottevere.

— Baas, ik heb er hem nog voor gewaarschuwd. Als er daar bij Eekloo soldaten zijn, die vechten, wordt Kees misschien dood geschoten. O, ik smeekte hem hier te blijven, maar hij wilde niet naar me luisteren.

— Ik zal morgen eens komen hooren, of hij terug is, hernam Ottevere.

De landbouwer ging heen. Hij had zonderlinge vermoedens. Ha, Kees was naar Eekloo, naar de Franschen, die hij zoo gaarne hier in het land van Kadzand zou zien !

— Wil Kees Portaal voor verrader spelen ? vroeg Ottevere zich af. Dat had ik toch niet van hem kunnen denken. Maar ik mag niet te vroeg oordeelen. Kees kan ook uit nieuwsgierigheid naar Eekloo gegaan zijn. Ik heb Van der Duyn waakzaamheid beloofd en houd mijn woord.

Den volgenden dag kwam Kees Portaal niet naar zijn werk. Tegen den avond ging Ottevere nog eens naar zijn woning. Weer zat de moeder treurig in haar keukentje. Kees was niet teruggekeerd.

— Ik moet opletten, wat hij uitvoert, zei Ottevere. Ik begin nu te denken, dat hij de Franschen wil helpen, om hier de baas te worden. Als ge hem ziet, waarschuw hem dan. Hij zou zichzelf in groot gevaar brengen !

— Maar wat kan ik doen ! Kees luistert niet naar mij ?

De landbouwer gaf de moeder het loon, dat haar zoon in de vorige dagen verdiend had ; hij voegde er nog iets bij.

— Als Kees terug keert, kom het me dan zeg-

gen ; ik zal mijn best doen om uw jongen tot rede te brengen, sprak hij.

Ottevare wilde zekerheid hebben over de plannen van zijn weggelooopen knecht. Den volgenden dag reed hij naar Oostburg. Hier zag hij beroering onder de burgers. Ottevare vroeg aan een kennis, wat er aan de hand was.

— Wel, man, de Franschen zijn in aantocht. Ze vallen onze soldaten aan op Turkijë bij Waterlandkerkje. Kijk, daar staan vluchtelingen van dien kant !

Ottevare spande uit. Hij durfde niet verder te rijden, want de plaats van het gevecht lag geen anderhalf uur gaans van hier. Hij begaf zich bij vluchtelingen die opgewonden vertelden, dat de Franschen reeds hoeven plunderden.

— Onze soldaten op Turkijë kunnen niets meer doen, sprak een van hen. Ze zijn verraden geworden door een Kadzandenaar. Die kerel heeft aan de Franschen verteld, waar de kanonnen stonden. Ik weet het van een burger uit Oudeman.

— Ja, ja, 't is zoo ! schreeuwde een andere vluchteling. En de judas heet Portaal. Hij blufte al dat hij een overste bij de Franschen zou worden. Ja, ja, 't is zoo, ik woon tegen Oudeman, en ik zat in een schuurtje, toen die kerel zoo stond te snoeven. Ik ben nog weg kunnen raken door een tarweveld.

Ottevare wist genoeg. Ha, zijn knecht speelde

voor verrader ! En dat zou hij zeker in het land van Kadzand ook willen doen ! De landbouwer keerde naar zijn hoeve, maar sprak tot niemand over zijn ontdekking.

Hij zag dat er een paar schepen uit zee naar het Zwin voeren. Die brachten verdedigingsmidelen naar Sluis, kanonnen en munitie.

— Als Kees hier terug keert, kan hij dat allemaal aan de Franschen overbrieven, dacht Ottevare. Het spijt me voor zijn moeder, maar ik moet dien schelm aanklagen bij den kommandant. Die kan dan eenige soldaten meegeven, om Kees aan te houden, als hij hier vanavond rond sluipt. Ik wil mijn woord houden.

Ottevare reed nu tot aan het veer bij Sluis. Hij stalde daar zijn paard en liet zich door een vischer naar het stadje brengen. Hij moest aan schildwachten zijn papieren toonen. Men was te Sluis reeds op zijn hoede. De kommandant wist dat de schans van Turkijë door de Franschen genomen was.

Ottevare begaf zich naar het stadhuis, waar de generaal met zijn officieren vergaderde. Plotseeling bleef de landbouwer verbaasd staan. Wie slenterde daar over de markt ? Waarlijk, het was Kees Portaal. De brutale kerel kwam dus nu de vesting bespieden. Hij vermoedde zeker niet, dat zijn naam en zijn rol reeds bekend waren. Ottevare aarzelde even. Het deed hem pijn, dat hij, Kees

moest laten aanhouden. Hij dacht aan zijn arme moeder.

— Plicht voor alles, zei hij. De deugniet wil hier uitvinden hoeveel soldaten en kanonnen er in de stad zijn en dat dan aan de Franschen vertellen.

Ottevare weifelde niet meer. Hij ging naar de wacht en deelde aan een officier zijn ontdekking mee. Geen vijf minuten later werd Kees door twee soldaten bij den nek gegrepen en naar de wacht gebracht.

— Maar ik heb niets misdaan ! riep hij uit. Ik zoek naar werk.

Dan zag hij Ottevare en woede beving hem.

— Gij hebt mij laten pakken, omdat ik voor u niet meer wil werken. Ge betaalt te slecht ! raasde hij.

— Ongelukkige jongen, waarom moet gij voor spion spelen ? vroeg Ottevare.

— Ge liegt ! Ik zoek hier werk. Men vraagt burgers om aan de wallen te arbeiden.

Kees was een onbehandige spion. De officier vond in een van zijn zakken een briefje met allerlei vragen. Hoeveel soldaten en officieren er te Sluis verbleven ? Waar de kanonnen stonden ? Waar de wallen het zwakst waren ? Of er veel burgers de Franschen als bevrijders zouden begroeten ? En nog meer.

— En dat moet gij aan de Franschen vertellen, hé, schurk ! snauwde de officier hem toe.

Kees was geheel ontdaan. Hij scheen pas nu te begrijpen, dat een bespieder veel voorzichtiger moest zijn. Hij beweerde dat hij niets met de Franschen te maken had.

— Beken liever ! drong Ottevare aan. Dan kan ik een goed woord voor u doen bij den kommandant. Ge zijt met uw dwaas hoofd in een leelijk avontuur geloopt.

De landbouwer had nog medelijden met hem en verzweg wat hij gisteren te Oostburg gehoord had. Men gaf den kommandant kennis van het gebeurde en moest den spion naar het stadhuis leiden. En nu duurde het niet lang of Kees bekende alles. Hij was een spion der Franschen, die hem naar Sluis hadden gestuurd.

De kommandant liet Kees naar de gevangenis onder het stadhuis brengen. Deze gevangenis kan men nu nog bezichtigen. Dan sprak hij met Ottevare en bedankte hem voor zijn waakzaamheid.

— Generaal, nu roep ik toch uw medelijden in voor den gevangene, zei de landbouwer. Ik heb mijn plicht gedaan door hem te laten aanhouden. Maar hij is de zoon van een arme weduwe. De jongen is altijd een babbelaar geweest. En hij meent dat de Franschen alle menschen gelukkig zullen maken. Hij is als een dolleman, in dit avon-

tuur geloopen. Houd hem een tijd gevangen, doch straf hem niet met den dood.

— Hij moet voor den krijgsraad verschijnen antwoordde Van der Duyn. En we dienen streng te zijn. Er zijn veel van die lieden die op de komst der Franschen wachten.

Ottevare verliet de stad. Het was een pijnlijke taak voor hem vrouw Portaal in te lichten. Toch vertelde hij haar alles openhartig.

— En gij hebt mijn jongen verklapt ! kreet de vrouw heftig.

— Ik moest het doen... Ik mag onze streek niet aan den vijand laten overleveren. Maar ik sprak bij den kommandant ten beste voor Kees. Ze zullen hem te Sluis wel aan de wallen laten werken en dat kan hem kalmeeren.

Ottevare voelde medelijden met de arme moeder. Hij liet haar zeer bedroefd achter. De weduwe schreide eenigen tijd. Dan hing ze haar zwarten kapmantel om en trok naar Sluis.

III.

De krijgsraad was streng en veroordeelde Kees Portaal ter dood. Kommandant Van der Duyn wilde niet aan het verzoek van Ottevare voldoen en bepaalde, dat de spion den volgenden morgen doodgeschoten zou worden. Voor het stadhuis kermde een vrouw. Het was de arme moeder van

Kees. De kommandant zei, dat ze een half uur met haar zoon mocht spreken. En men leidde haar in de gevangenis. Ze wierp zich om den hals van Kees.

— O, is het waar, dat ze u zullen dood schieten ! kreunde ze.

— Ja, moeder. Maar ga naar Ottevare ; hij kan me redden. Zeg, dat hij genade vraagt aan den kommandant.

— Waarom moest gij de Franschen helpen ? Het zijn de vijanden...

— Och, moeder, gij begrijpt niets van den nieuwen tijd. Hier weenen en kermen kan me geen steek helpen ! Ga naar Ottevare.

De ongelukkige weduwe verliet de stad. Tegen den avond kwam ze weenend op de hoeve aan.

— Morgenochtend moet Kees doodgeschoten worden ! riep ze tot den landbouwer.

Ottevare schrok. Hij wist nog niet, dat Kees veroordeeld was en hoorde nu het vreeselijk vonnis.

— O, ga hem redden ! smeekte de weduwe.

— De kommandant zal hem wel genade geven, sprak de landbouwer. Maar ik wil dadelijk naar Sluis rijden, om het den generaal nog eens te vragen.

Hij liet inspannen en nam Marinus, den opperknecht mee. Maar men wilde Ottevare niet binnen laten. Sluis werd door krijgsvolk bewaakt. Na

zonsondergang kon niemand meer in de stad. Ottevare zei aan een onderofficier, dat hij in dienst stond van generaal Van der Duyn en nu voor een veroordeelde kwam spreken. Het zou morgen te laat zijn.

— Ik mag geen burger binnen laten; dring dus niet aan! hernam de sergeant ongeduldig.

Ottevare moest terugkeeren. Zijn dochters hadden vrouw Portaal bij zich gehouden. Toen de moeder hoorde dat de landbouwer niets had kunnen doen, begon ze weer luid te kermen.

— Morgen ochtend wordt Kees doodgeschoten! jammerde ze.

— Neen, neen, de kommandant zal hem genade schenken, troostte Ottevare.

De weduwe liep luid schreeuwend van het hof.

Kees had een akeligen nacht doorgebracht. Hij hoopte op genade, maar toch vreesde hij. Al vroeg kwam er een geestelijke bij hem.

— Moet ik sterven? vroeg de veroordeelde verschrikt.

— Ja, mijn jongen. Er wordt u geen genade gegeven. Ik heb voor u ten beste gesproken. Het helpt niet. Denk dus aan de eeuwigheid. Toon berouw. God is barmhartig.

— Ik wil niet sterven... ik durf niet! kermde Kees, toen de geestelijke bad. De soldaten moesten hem naar de kar dragen, die voor het stadhuis stond. Het was een prachtige morgen. De zon was

juist opgekomen en wierp haar gouden licht over het oud stadje. Reeds veel burgers stonden op de markt en de meesten keken medelijdend naar den jongen veroordeelde, die nu al sterven moest. Kees was thans half bewusteloos van angst. Men reed met hem naar den wal bij de Oostpoort. Daar stonden soldaten gereed. Kees scheen weer bij bewustzijn.

— Niet schieten! schreeuwde hij, O, wacht toch. Ottevare zal komen. Hij kent den kommandant. Moeder!

Het klonk hartverscheurend, maar een officier toonde geen medelijden. Hij liet Kees aan een paal binden en blinddoeken.

— Moeder! schreide de jongen.

Doch schoten knalden en Kees Portaal was dood.

Buiten de stad, aan het veer stond de arme moeder te jammeren. Verder mocht ze niet komen.

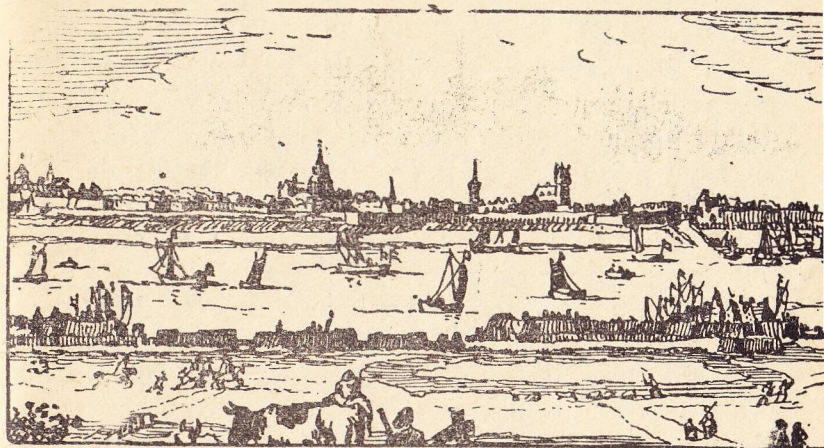
IV.

De Franschen rukten over Oostburg in het land van Kadzand. Maar ze konden zich hier niet veilig gevoelen zoolang ze de vesting Sluis niet in hun bezit hadden. Hun generaal Moreau kwam met nieuwe troepen, die zich op 4 Augustus om de stad legerden.

Ottevare had ook Fransche soldaten op zijn

hoeve. Hij was er de baas niet meer. Evenals bij andere landbouwers zouden soldaten toezien bij het pikken en inhalen der tarwe en der andere vruchten, die dadelijk aangeslagen werden. Men nam de koeien uit de weide, de varkens uit hun hok en slachtte ze voor het leger.

Alleen vrouw Portaal wist, dat Ottevare Kees als spion had aangeduid. Zij scheen dat verzwegen te hebben. Anders zouden de Franschen het den landbouwer wel lastiger maken. De weduwe zat droevig in haar hut. Betje en Saartje Ottevare brachten haar levensmiddelen. De treurende moeder sprak schier geen woord. Ottevare en zijn vrienden wilden nog voor Sluis doen, wat ze konden. Ze zonden met duiven een opgave van de sterkte der Franschen en de plaats, waar hun kanonnen stonden. Zoo waagden deze Kadzandenaars hun leven, want, moest het uitkomen, dat zij zulke inlichtingen gaven, ze zouden ook onbarmhartig doodgeschoten worden. In oorlogstijd is er geen barmhartigheid. Hulp kon niet baten. Generaal Moreau beschikte over veel geschut. Wel tien duizend kanonballen werden in de kleine stad geschoten. Gansche straten vielen weldra in puin. De koorts woedde onder de soldaten. Van de 1900 krijgslieden lagen er 1200 ziek in hospitalen en huizen. Toch hield men het acht en twintig dagen vol. Verder uit Nederland kwam geen versterking. Toen moest Van der Duyn de stad overgeven. De



Toen Sluis nog een vesting was.

Fransche generaal erkende dat 't garnizoen zich dapper gedragen had en liet ze met krijgseer uittrekken. Kapitein Beks sprak tot den generaal Moreau. «Gij denkt een vesting in te nemen en het is een puinhoop ; gij denkt een garnizoen te overwinnen en het is een hospitaal». Door dit beleg komt het dat er nu nog te Sluis veel straten zijn, bijna zonder huizen. Tuinen en akkers nemen de plaats in der toen verwoeste woningen. En zoo was het. Maar de Franschen waren nu baas in gansch Zeeuwsch Vlaanderen ; ze konden over de Schelde trekken en Nederland verder veroveren.

Ja, de Franschen speelden den baas. Ze eischten allerlei waren en veel geld. En weldra moesten ook jonge lieden uit de streek in hun legers dienst nemen en voor Frankrijk vechten. Zoo uitte zich de beloofde vrijheid ! Tal van jonge mannen verborngen zich, maar werden dan door Fransche gendarmen opgespoord.

Weduwe Portaal was uit haar huisje verdwenen. Men zei, dat ze in haar verstand gekrenkt was, en rond doolde. Niemand scheen te weten, waar ze woonde. Ze zwierf in haar versleten kapmantel door het land. Men noemde haar de zwarte vrouw uit den polder.

Op een morgen stond ze voor de hoeve van Ottevare. Ze balde de vuist en riep « Mijn zoon ! O, mijn arme jongen ! ».

Betje wilde naar haar toe gaan. Toen liep de ongelukkige weg. Ottevare vernam nadien, dat ze hier en daar op de hoeven bedelde om brood. Maar aan hem vroeg ze niets. Hij had ze toch gaarne geholpen. Soms speet het hem dat hij Kees verklapt had. Doch dan zei hij weer dat het zijn plicht was geweest. Zoo Kees nog leefde, zou hij vast en zeker een handlanger van de Franschen zijn, om dserteurs op te zoeken. Ook Marinus moest sol-

daat worden, maar hield zich verdoken in de duinen.

Ja, het was droevig gesteld in het land van Kadzand. Aan de dijken werd niets gedaan en de zee bedreigde heele stukken land. Ottevare maakte zich bezorgd over den Wulpenpolder, waarin hij woonde. Hij sprak met Fransche officieren, doch deze zeiden, dat de landbouwers zelf hun dijken moesten herstellen. De bewoners hadden daartoe niet de noodige middelen.

Zoo gingen eenige jaren voorbij. Er kwam geen beternis. De menschen leefden onder druk en dwingelandij. De vreemdelingen persten hun uit. Elken dag deden de gendarmen huiszoekingen, om deserteurs te vangen. Ze beweerden dat er in de streek een geheime vereeniging was, die jonge lieden hielp ontsnappen naar Engeland. Ottevare wist er niets van. Maar op zekeren dag vond hij toch een briefje onder de deur en las : « Vaarwel baas. Vannacht vaar ik naar Engeland. Ik vecht niet voor de Franschen. Tot weerziens in betere tijden : Marinus ». Er moesten dus lieden zijn, die de deserteurs hielpen.

De Ottevare's dachten veel aan weduwe Portaal, Maar soms hoorden ze in maanden niet van haar. Dan werd er opeens weer druk gepraat over de geheimzinnige zwarte vrouw uit den polder. Bijgeloovige lieden geloofden zelfs aan spokerij.

Het was nu 7 December 1797. Het had den heelen dag geweldig gestormd. Ottevere, zijn dochters en een nieuwe knecht, Pieter gingen ongerust te bed. De gansche woning dreunde soms in den vervaarlijken wind. Traag kroop de nacht voorbij. Niemand sliep. Men hoorde op het hof takken afkraken. Tegen den morgen werd er luid geklopt. Ottevere was dadelijk uit bed. Haastig trok hij een paar kleedingstukken aan. Hij deed de voordeur open. Daar stond de zwarte vrouw, de arme weduwe Portaal. De kapmantel fladderde om haar magere gestalte.

— Baas, de dijk is doorgebroken... het water stroomt in den polder ! riep ze. Gevaar ! Vlucht !

Dan rende ze heen. Ottevere schrok geweldig.

Ook Pieter en de dochters kwamen uit hun kamers en vernamen de ramp.

— Laat ons gaan zien ! zei Ottevere.

Met den knecht ging hij heen maar weldra zagen ze reeds den aanstormenden vloed en haastig moesten ze terug keeren.

— Pakt het een en ander bijeen, we vluchten ! zei de vader tot Betje en Sara.

Maar wat kon men mee nemen, wat had de meeste waarde ? Gelukkig had Ottevere al een tijd geleden een vlot gemaakt omdat hij voor-

zag, dat er wel eens een ramp kon gebeuren. Het water kwam als een zee opzetten. Veel beesten bezat men op de hoeve niet meer. Een koe en een paard werden gered ; een varken en een paar schapen moesten verdrinken. Eenige have werd op het vlot gebracht. De vloed gudste reeds binnen de woning en steeg snel. 't Was tijd te vertrekken. De ongelukkigen voeren heen. Pieter hield de verschrikte dieren in bedwang. De landbouwer hakte met een bijl hier en daar een struik af die den weg versperde. De polder leek reeds een blanke zee. Ook van andere hoeven vluchtte men. Eindelijk bereikte Ottevere's vlot den binnendijk, die nog stand hield. Daar boden verschrikte bewoners van den volgenden polder hulp. De Ottevere's kregen gastvrijheid op een hoeve. De Wulpenpolder was bezweken.

Tegen den avond spoelde een doode aan. Het was de zwarte vrouw uit den polder, de weduwe Portaal. Ze had ook andere bewoners gewaarschuid, maar verdrong zelve. Men droeg het lijk naar een boerderij.

— Vrouw Portaal was verbitterd tegen mij, omdat ik Kees heb moeten verklappen, zei Ottevere tot zijn dochters. Maar ze nam toch geen wraak. Ze waarschuwde ons voor het water. Ze had een gouden hart.

Hij zorgde dat de weduwe behoorlijk werd be-

graven. Dan trok hij met Betje en Sara naar zijn zwager Durendal bij Retranchement.

— Dus is de zwarte vrouw uit den polder dood, zei Durendal. De deserteurs zullen haar missen.

— Wat bedoelt ge ? vroeg Ottevare.

— Wel, nu moet ik het geheim niet meer verzwijgen. Vrouw Portaal vond het vreeselijk dat haar zoon een verrader is geweest. Zij wilde zoo veel mogelijk alles goed maken en daarom hielp ze de deserteurs. Ze bespiedde de gendarmen, kende hun bewegingen en waarschuwde de jongens. Ze leidde hen naar Breskens, waar ze een broer heeft, die visscher is. Deze bracht veel deserteurs naar Engelsche schepen. Nu weet ge waarom die zoogenaamde zwarte vrouw zoo rond zwierf.

— Zij had een gouden hart. Jammer, dat haar zoon niet deugde, sprak Ottevare ontroerd.

De landbouwer was geruineerd. Zijn hoeve stortte in. Schadevergoeding werd niet gegeven. De volgende Lente moesten Ottevare en zijn dochters bij anderen op het land werken, om een stuk brood te verdienen. Veel families gingen in dien tijd ten onder.

Toeristen wandelen nu in den Zomer van Knokke over het Zwin naar Kadzand. Zoo ze nog ruim een uur verder langs de kust gingen, zouden ze een deel van den Wulpenpolder zien als een woest schorre, waarover bij vloed de zee stroomt.

Die polder heette naar het voormalig eiland

Wulpen, dat aldaar voor de kust lag met drie dorpen : Westende, Rommendorp en Havekerke. Het verdronk in 1517, doch soms stak het nog boven als een schorre. Het brak het geweld der zee. Toen het geheel verdwenen was, konden de golven vrij op de vaste kust beuken. En nu kwam Wulpenpolder een deel van het vasteland, aan de beurt. In 1797 werd dus zijn lot voltrokken. Die ramp was een zware slag voor veel Zeeuwsch-Vlaamsche families.

EINDE.

SLUIS.

Sluis is een zeer oude Vlaamsche stad, die nu tot Noord-Nederland behoort en slechts een kwartier gaans van de Belgische grens ligt.

Aan de oude wallen kan men zien, dat de stad veel grooter geweest is.

Voor al het beleg, dat we hierboven beschreven, heeft de vernieling van talrijke huizen te weeg gebracht.

In den Zomer wordt Sluis dagelijks bezocht door toeristen. Deze komen met de tram en autobussen van de Belgische badplaatsen of met een stoomboot van Brugge. Met honderden zwerven ze eenige uren door het oude plaatsje : het is een tochtje naar « Holland ». Op de schilderachtige kade is het dan druk.

De bezoekers gaan kijken naar het sierlijke stadhuis. In het belfort staat een houten ventje, Jantje van Sluis, dat met een hamer op een klok slaat bij heel en half uur.

Op den wal, die nu een wandelplantsoen is, ziet men het borstbeeld van meester Van Dale, die het

beroemde Nederlandsch woordenboek samenstelde. Hij werd te Sluis geboren en was er vele jaren hoofdonderwijzer.

Hij kende heel goed de geschiedenis der stad en heeft ook daarover veel geschreven. Wij hebben hem voor onze taal veel te danken.

Het Zwin is nu vruchtbaar land. Een klein deel van de voormalige golf, ziet men nog tusschen Knokke en Kadzand. Maar over het Zwin hebben we in onze boekjes al veel verteld.

Kadzand ligt er een uurtje wandelens vandaan en is een rustig Zeeuwsch dorpje. Ook hier komen 's Zomers veel toeristen. Het is er zoo schoon, als de wijde polders met hun oogsten prijken.

Hoog welfen zich de duinen van Kadzand, dat een kleine badplaats is, en vooral 's Zondags veel bezoek lokt.

Van die duinen heeft men een heerlijk gezicht op de zee, het eiland Walcheren en op de wijde vlakte, bij helder weer tot Brugge toe.